

Kriisivalmiduse ja siseturvalisuse töörühma ettepanekud

nr	Eesti Linnade ja Valdade Liidu ettepanekud ja selgitused	Ministeeriumi seisukoht	Töörühma kokkulepe, eriarvamused
ELVL prioriteedid			
1.	Vahendite eraldamine omavalitsustele kriisispetsialistide (kriisi- ja ennetustöö spetsialisti) ametikohtade tööjõukulude katteks. Võttes arvesse tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõu ning hädaolukorra seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu, milles nähakse kohalikele omavalitsustele ette, lisaks osadele omavalitsustele juba hetkel kehtivatele ülesannetele, täiendavalt KOVi püsivad kriisiülesanded: 1) kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil evakuatsioonikohtade määramine ja kasutusele võtmine, kohaliku omavalitsuse üksuse haldus-territooriumil viibivate isikute ulatuslikule evakuatsioonile kaasaaitamine, teise kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumilt evakueeritud isikute vastuvõtmisele kaasaaitamine ja evakueeritud isikutele evakuatsioonikohas vähemalt toidu ja joogivee võimaldamine; 2) koduteenuse korraldamine; 3) väljaspool kodu üldhooldusteenuse korraldamine; 4) asendushooldusteenuse korraldamine; 5) turvakoduteenuse korraldamine; 6) vältimatu sotsiaalabi tagamine; 7) toimetulekutoetuse maksmine; 8) lastehoiu, alus- ja põhihariduse kättesaadavuse tagamine; 9) oma territooriumil viibivate isikute kriisiolukorras teavitamise tagamine. Kriisideks valmioleku korraldamine ja kriiside lahendamine, reageerimine on üks mitmest omavalitsuste põhiülesandest, mis toob kaasa hulgaliselt kaasnevaid ja ühekordseid, tavapärasest erineva lahenduskäiguga, ülesandeid. Lisaks otsestele personali kuludele lisandub KOV-le tulevatele püsivatele kriisiülesannetele nende täitmiseks palju erinevaid ülesandeid/tegevusi, mis omakorda tähendab kulusid: näiteks täiendava transpordi korraldamine, toidu/joogivee logistika, teavitamisega seotud kulud (infolehed vms), täiendava personali/vabatahtlike kaasamine jne	Täpsustus. Summa (460 tuhat) on ainult ühe kuu vajadus. Terve aasta vajadus on 12 korda suurem ehk 5,53 miljonit eurot.	

	Nii tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõu kui ka hädaolukorra seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu seletuskirjades tuuakse välja, et vastavad ametikohad tuleb luua igas omavalitsuses ning suuremates mitu kohta, mis toob omavalitsustele kaasa olulise kulu. Võttes aluseks hädaolukorra seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu seletuskirjas toodud valitsusasutuste kulud aastatel 2024-20230, kus ühe lisanduva ametniku tööjõukuluks on arvestatud 4750.-eurot kuus ja arvestades, et iga KOV peab tööle võtma vähemalt ühe, Narva 3, Tartu 5 ja Tallinn 13 spetsialisti (kokku 97 spetsialisti), eraldada riigieelarvest kohalikele omavalitsustele 460 750 eurot aastas.		
2.	Kriisireservi loomine omavalitsuste kriisivarude soetamise kulude katteks. Päästeameti poolt on 2023. aasta jaanuaris kinnitatud „Ulatusliku evakuatsiooni korraldamise plaan“. Selle kohaselt peavad omavalitsused koostama plaani, kus on määratletud haldusterritooriumil asuvad võimalikud evakuatsioonikohad vähemalt 2%-le omavalitsuse elanikest. Plaani järgi peab KOV tagama evakuatsioonikohtade tööks vajaliku varustuse ja abistama evakuatsioonikohtades toitlustamisega. See tähendab, et näiteks Tallinn peab olema valmis pakkuma evakuatsiooni-kohti 9228 inimesele; Harku vald 361; Keila linn 208; Maardu linn 325; Kohtla-Järve linn 639; Tartu linn 1965 jne. Teeme ettepaneku näha kohalikele omavalitsustele ette vahendid evakuatsioonikohtade tööks vajaliku varustuse hankimiseks.		
3.	Kortermajade kriisikindluse suurendamine. Kortermajades (korterühistutes) elab valdav osa Eesti elanikkonnast ning seega on kriiside nagu elektri- ja veevarustuse katkemine nende osas kõige suurema negatiivse mõjuga. Selleks, et suurendada korteriühistute hakkama saamist keerulistes olukordades on vajalik toetada nende tehnosüsteemide renoveerimist tagamaks vajadusel ka nende autonoomne toimimine. Hoonetes paiknevate soojasõlmede, veesurve tõstmispumpade ning üldalade valgustuse toimimise tagamiseks on vajalik alternatiivsete elektritoiteallikate planeerimine, mis tähendab ka osalist hoonete elektrisüsteemide ümberehitamist. Viiimase aasta arengud maailmas on näidanud, et ühiskonna autonoomsust on vaja tõsta igal tasandil. Tallinna Linnavaarameti hinnangute kohaselt maksaks		

	ühe 5-korruselise nelja trepikojaga paneelelamu viimine autonoomsele generaatortoitele miinimumtasemel (st toimivad elutähtsad teenused – vee ja kütteringlus, koridoride valgustus, laadimispunkt, kuid korterites valgust ega voolu ei ole) ca 30-40 000 eurot. Toetusmeede peaks katma vähemalt pool hoone eeldatavast kulust. Et meetmel oleks mõju, peab selle kasutamine olema laialdane. 09.02.24 seisuga on Eestis registreeritud 24 838 korteriühistut (Eesti Korteriühistute andmebaasi andmetel). Toetatavate projektide arv võiks olla vähemalt 1000 st rahastuse vajadus ca 35 mln eurot.		
Täiendavad ettepanekud			
4.	Erinevate ehitiste rajamise kohustusega kaasnevate KOV-i kulude katmine: ✓ Sobivate hoonete varjumiskohtadeks kohandamine (KOV-i hooned, erasektori hooned, korteriühistud); ✓ Igasse KOV-i kerksuskeskuste võrgustiku loomine ja generaatori vastuvõtmise võimekuse väljaehitamine; ✓ Igale KOV-le kriisi- ja elanikkonnakaitse varude hoone ehitamine (või olemasoleva hoone renoveerimine kriisivarude hoidmiseks). Hoone, kus hoitakse generaatoreid, magamisvarustust (välivoodid, tekid, padjad) ja muu elanikkonnakaitse varu hoidmiseks. Hoone peaks olema nii suur, et sinna on võimalik ladustada KOV kriisivaru ning riiklik eelpaigutatud kriisivaru, humanitaarabi; ✓ Kriisi- ja elanikkonnakaitse varude hoone ülalpidamiskulu. Tagada KOV-idele siseturvalisuse ja kriisivalmiduse tagagamisega seotud kohustuste rahastamine.		